

Finlands bidrag till världen är, har vi lärt oss, mobiltelefoner, filosofer, dirigenter, koskenkorva, bastu och hockeykämpar.

Men fotbollsspelare?

Här här vi i alla fall en finskfödd, filosofisk mittfältare:

Lasse Mattila, Östersund.

Kort i rocken, högst i luften och djupast i ÖFK.

Lasse Mattila

Yrke: Fotbollsspelare och studerande
Ålder: 25
Bor: Östersund
Född: Helsingfors
Familj: Flickvännen Sofia
Röker: Nej
Dricker: Svartvinbärssaft
Drömbresa: Att som nyexaminerad socionom få hela världen som arbetsfält.

"Det är dags" heter Lasse Mattilas CD.

Ett maskrosbarn från Finland som lirar boll och gitarr med samma känsla

där igenglasade balkonger putar ut som gula tupperwareboxar längs husväggarna.

Lasse pratar snabbt och med en brytning som är lika avslöjande som efternamnet. Nu är det är inget finlands-svenskt mumintroll med dubbade skor vi har att göra med för Lasse är purfinne från Esbo, Helsingfors stora grannstad.

Jag kunde inte ett ord svenska när jag kom till Ljungskile, berättar Lasse. Men nu är jag svensk medborgare. Och jag känner mig riktigt hemma här, försäkras han.

MAN KAN INTE berätta om Lasses speciella livsinställning och erfarenheter utan att nämna hans uppväxt. Han är vad vi i Sverige skulle kalla ett maskrosbarn.

Pappan dog när Lasse var två, mamman var svårt alkoholiserad så Lasse fick till stora delar klara sig själv: Man kan väl säga att mamma och jag levde var sina liv. Ibland fick jag stjäla pengar ur hennes plånbok för att gå och köpa mat, berättar Lasse sakligt.

När Lasses mamma dog fick den 12 år äldre halvbrodern Markku rycka in i rollen som ställföreträdande förälder. Då var Lasse runt 15 år. En uppgift storebrorsan förmodligen tog på sig med ganska blandade känslor:

Det är först nu jag förstått hur svårt det måste ha varit för honom. Att ta hand om en grabb i yngre tonåren när man själv just växt upp. Det kan inte ha varit lätt, funderar Lasse.

Ett annat hem, utanför hemmet blev fotbollsklubben FC Honka:

Jag har spelat fotboll sen sex års ålder. Man kan nog säga att fotbollen räddade mitt liv, säger Lasse men skäligen odramatiskt.

SAKLIGT NERSKRIVET på ett manuspapper ser det här ut som en tragedi. Ett socialt drama som – mot alla odds – fick ett lyckligt slut.

Så ser inte Lasse på det: Det var lärorikt och jag upplever det inte alls som nånting hemskt. Jag fick erfarenheter som jag haft nytta av.

Allt har en mening, tillägger han.

Men Lasse förnekar inte att det finns oförlösta känslor och obesvarade frågor från tiden i Esbo. I julas gjorde han en resa till Finland som lika mycket var en resa bakåt i tiden:

Jag gick till kyrkogården, besökte gravarna. Gjorde efterforskningar, träffade folk som känt pappa och försökte skapa mig en bild av honom. Och då fördjupade jag kontakten med min bror. Det var en väldigt speciell julresa, berättar Lasse.

LASSE KOM TILL SVERIGE hösten 1994. Han kom som firad finsk landslagsspelare och den nya klubben Ljungskile hade ungefär samma orädda och framgångsrika attityd som Lasse själv. Ljungskile hade knuffat sig fram från division 5 till division 1 under loppet av fem år. En idrottssaga som hämtade sin orädda riddare från andra sidan Bottenviken.

1997 gjorde Lasse ett mellanspel i norska Sarpsborg men återvände sen till Ljungskile. Det var vid den här tiden Lasse köpte en gitarr, lärde sig spela och började skriva egna texter. Förebilderna hämtade han från så vitt skilda håll som ryske Vladimir Vyssotsky och svenske Björn Afzelius.

Överhuvudtaget hade den finske fotbollstalangen bredat sina intressen och mognat som människa:

Jag var skadad en tid

och kunde tänka över mitt liv och vad jag gjort med det. Det var nog både den mörkaste och mest värdefulla tiden i mitt liv.

UTÅT SETT har kanske inte så mycket skett sen dess. Han är fortfarande den skicklige yrkesmannen på fotbollsplan. Snabb, energisk, men framför allt orädd. ÖFK:s ordförande Rolf Lohse karakteriserar både personen och fotbollsspelaren Lasse Mattila så här:

Han är bara 1,68 lång men vinner nästan alla höjddueller. Det säger väl allt.

Lasse blev snabbt invald i ÖFK:s spelarråd vilket inte bara har med spelkapacitet att göra.

Han är en ledargestalt. En väldigt speciell person, tycker Lohse.

Det kanske beror på att den äregirige, kaxige landslagsspelaren från Finland insatt att allt har sin tid och att spelupplägg, starka ben och finter inte löser allt. Fotbollen har sina mål, livet har andra.

SEN ETT HALVT ÅR tillbaka pluggar han på Mitthögskolan. Inriktningen är interkulturell och internationell socionomutbildning.

Det är en upplevelse att börja läsa igen. Det är en ny värld och jag trivs väldigt bra.

Det är säkert ingen tillfällighet att han valt socionomi. Det finns ett nästan övertydligt samband mellan uppväxtårens vilshenhet, vis-texternas engagemang och studiernas humanistiska inriktning.

Även om progppopen var långt före min tid så kan jag känna sympati med det som skrevs. Jag skulle aldrig kunna sitta på en pub och sjunga covers för pengarnas

skull. Tyvärr är det väl så att girigheten är lika stor i dag som då. Kanske större, funderar Lasse.

Fotbollen då? Jodå, den skulle kunna fylla en ännu större social roll, menar Lasse.

Ett tag drömde jag om att starta fotbollsskolor i Indien. I fattiga länder skulle fotbollen kunna fylla andra behov än de rent idrottsliga. Tänk vad en sån som Ronaldo skulle kunna utträta i kraft av sitt idolskap.

Jag frågar om han tittar mycket på fotboll.

Nej, det är roligare att spela, skrattar Lasse.

JAG UNDRAR OCKSÅ hur han hanterar idrottskulturens så kallade grabbighet. Omklädningsrummen är ju inte direkt kända för sina radikala värderingar och djupsinniga omvärldsanalyser. Eller?

Det visar sig att jag har både rätt och fel. Idrottsmän kan överraska både när det gäller attityder och kunskap, menar Lasse.

Det är farligt att generalisera. Däremot kan ju snacket vara rätt ytligt. Frågar någon hur man mår svarar man vanemässigt att det är toppen, toppen, även om man mår riktigt dåligt.

Han fascinerar av ursprungskulturerer som de samiska och indianska. Besökte en indianstam i USA julen 2000 och hann också med en sväng till Graceland.

Jag undrar om jag hört fel. Elvis Presley är väl ingen rättrogen proggares hustru?

Lasse grinar lite generat:

Elvis var en av mina idoler när jag var liten.

HAN HAR EN, ska vi säga, respektfull attityd till det andliga.

Det är synd att religionen skapat ett monopol på andligheten.

Han tycker paranormala fenomen är högst normala:

Jag har själv upplevt sånt. Det finns mer i tillvaron än man kan ta på och förklara.

Jag undrar om det vegetariska kosthållet också är en del av hans livsfilosofi:

Nej, det är inte så genomtänkt. Jag äter det därför att det är gott och jag mår bra av det. Om det sen sparar djurliv, desto bättre.

Vi pratar om förhållanden Sverige-Finland. Lasse beskriver det som kraftigt neurotiskt. Och det får sitt tydligaste uttryck inom idrotten. Finnkampernas nationella urladdningar har ersatts av landskamperna i hockey:

Man brukar beskriva finnarnas oförsonlighet mot Sverige som nån sorts hatkärlek, men jag tycker nog det är mera hat än kärlek, funderar Lasse.

Svenskar kan ju heja på Finland när Finland möter Kanada, men finnar som hejar på Sverige när Sverige möter Kanada är nästan otänkbart.

HAN MÖTER OVILJAN mot det svenska när han själv är i Finland. Att han bytt medborgarskap togs inte väl upp i de gamla hemkvarteren.

Hur ska man förklara det? Lasse vet inte riktigt,

men han har en gissning:

Det kan ha sin grund i att finnarna kände sig svikna under krigsåren. Att Finland alltid tagit stryk medan Sverige kunnat leva vidare i sitt välstånd.

Däruv också landskampsyran kring Nokia. De feta, välmående svenskarna åker på stryk också i sina exportgrenar.

Vilka fördomar har då svensken gentemot finländarna? Är det de gamla vanliga med koskenkorva och knivslagsmål?

Ja, det där med kniven och finnarna är fortfarande en väldigt vanlig uppfattning. Det stämmer dåligt med mig för jag varken super, slåss eller viftar med kniv.

Han badar – hör och häpna – inte ens bastu:

Inte numera... Hur ser hans egen framtid ut efter fotbollen. Familj? Barn? Jobb?

Jag hoppas förstås både på familj och barn, men det är inget jag planerar för i dag. Jobb? Gärna inom internationell hjälpverksamhet.

Men först återstår förstås en del målinriktad bistandsverksamhet inom ÖFK.

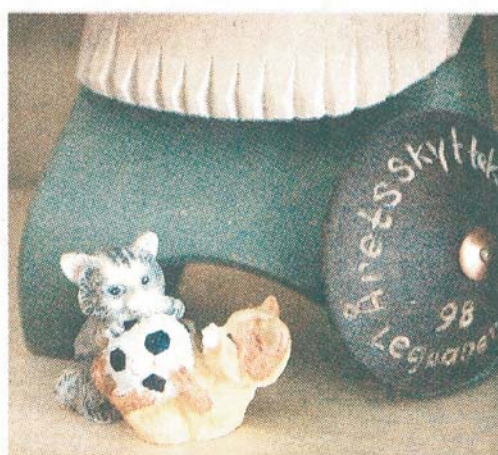
Torgny Jonsson

Lasse gillar att laga mat...

...minne från en match...

...utmärkelse som skyttekung...

...naturfolk värda beundran.

